

ΠΡΟΟΔΟΣ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΝ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ
ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΤΗ 1^η ΚΑΙ ΤΗ 15^η ΕΚΑΣΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

Διευθυντὴς καὶ ὑπεύθυνος Συντάκτης ΚΩΝΣΤ. Γ. ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ Καθηγητὴς

Συνδρομὴ ἑτησία ἐν Κρήτῃ..... Δρ. χρ. 5 —
» ἑξαμηνος » » » 2 50
» τριμηνος » » » 1 50
Διὰ τὸ ἐξωτερικὸν προστίθεται ἑτησίως Δρ. χρ. 1.—

Αἱ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΕἶΝΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑΙ
Αἱ ἐπιστολαὶ καὶ αἱ ἀποστολαὶ ἀπευθύνονται
τῇ Διευθύνσει, ὁδὸς Μπέττολο. Χανία
ΑἶΑ ΤΑΣ ΑΓΓΕΛΙΑΣ ΓΙΝΟΝΤΑΙ ΙΔΙΑΙΤΕΡΑΙ ΣΥΜΦΩΝΙΑΙ

Περιεχόμενα : Παιδαγωγικά ὑπὸ Ν. Ε. Γρ.— Τὸ Κῦρος τοῦ Διδασκάλου.— Ἐπιστημονικά: Τηλεδύναμις κατὰ τῆς χαλάρξης· ἑναστρὸς Οὐρανός· διάφορα.— Ὁ νέος ὀργανισμὸς τῆς Ἐκπαιδεύσεως.— Ἡ ὑπουργικὴ μεταβολή.— Ἀγροκίπια.— Διδ. Συνέδρια.— Ἡ Ἑλλ. Βιοτεχνικὴ Ἑταιρεία — Ποικίλα.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑ

Ι. Περὶ τῆς ἐν τῇ σχολῇ ἐπαγρυπνήσεως 1

«ὁ δὲ ὅμιν λέγω, πᾶσι λέγω, Γρηγορεῖτε.»
(Εὐαγ. Μάρκ. 13,37)

Τὸ πρῶτον, ὅπερ πρέπει παρὰ παντὸς διδασκάλου νὰ ἀπαιτῆται, εἶναι ἡ ἐπαγρυπνήσις ἐφ' ἑαυτοῦ, ἐπὶ τῆς καρδίας, ἐπὶ τῶν τρόπων, ἐπὶ τῆς γλώσσης αὐτοῦ. Καὶ ἐντὸς τῆς σχολῆς καὶ ἐκτὸς αὐτῆς, καὶ ἐν τῇ δημοσίᾳ ἀνατροφῇ καὶ ἐν τῷ ἡσυχῷ οἰκογενειακῷ κύκλῳ, πανταχοῦ καὶ πάντοτε ὀφείλει ὁ διδάσκαλος νὰ φυλάττῃται, τὸ μὲν ὅπως μὴ εἴπῃ μηδὲ πράξῃ τι προσκρούον εἰς τοὺς κανόνας τῆς ἠθικῆς καὶ τῶν λεπτῶν τρόπων, τὸ δὲ ὅπως μὴ παραλίπη τι προδιβάλλον τὴν ἀγωγὴν τῶν παιδίων. Πᾶσαι αἱ ἐκρήξεις τῶν παθῶν, τῆς ὀργῆς, τῆς ἐκδικήσεως, τῆς ἐπιχαιρετικῆς κλπ. ἐξευτελίζουσι τὸν διδάσκαλον ἐνώπιον τῶν παιδίων. Καὶ εἶναι μὲν ἀληθές ὅτι πᾶς ἄνθρωπος ὀφείλει νὰ γρηγορῇ (Μάρκ. 13,37. Ματθ. 26,41)· ἀλλ' οὐχ ἥττον ἀληθές εἶναι ὅτι ἡ τοῦ καθηκόντος τούτου παράλειψις παρ' οὐδενὸς ἄλλου ἔχει τόσα κακὰ ἐπακολουθήματα, ὅσα ἡ παρὰ τοῦ διδασκάλου. Διότι οὗτος βλέπει οὐ μόνον ἑαυτὸν ἀλλὰ καὶ ἄλλους. Ἐκ τῆς διαγωγῆς αὐτοῦ ἐξαρτᾶται ἡ εὐδαιμονία καὶ ἡ κακοδαιμονία ὁλοκλήρων γενεῶν.

Ἐπειτα ὁ διδάσκαλος ὀφείλει νὰ ἐπαγρυπνῇ ἐπὶ τῆς διδασκαλίας αὐτοῦ καὶ δὴ καὶ ἐπὶ τοῦ περιεχομένου καὶ ἐπὶ τῆς μορφῆς αὐτῆς. Διὰ τοῦτο οὐδέποτε πρέπει νὰ ἐμβαίνει εἰς τὴν σχολὴν ἀπαρασκεύαστος. Ἀρχομένου λοιπὸν τοῦ σχολικοῦ ἔτους ὀφείλει νὰ διαιρῇ καὶ τὴν ὅλην αὐτοῦ διδασκαλίαν εἰς 40 ἐβδομάδας σχολικὰς καὶ νὰ καταγράψῃ εὐσυνειδήτως εἰς τὸ βιβλίον τῆς τάξεως πάσας τὰς ἀπὸ τῆς πνευματικῆς ταύτης πράξεως παρεκκλίσεις, ἵνα τοιοῦτοτρόπως βαίνει βραδύτερον ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος ἀσφαλέςτε-

(1) Συνέχεια βλ. ἀριθ. 6.

ρον πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτοῦ. Ἡ δὲ προπαρασκευὴ τοῦ κατὰ πρῶτον μὲν ἀνάγκη νὰ γίνηται γραπτῇ. Ἐπίσης δ' ἀπολύτως ἀναγκαία πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ διδασκάλου εἶναι κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς ὑπηρεσίας αὐτοῦ ἡ ἀκριβὴς αὐτῆς ἐναποτύπωσις. Βραδύτερον δὲ μόνον ἐπιτρέπεται αὐτῷ νὰ καταγράψῃ τὴν πρὸς πραγμάτευσιν ὕλην ἐν εἵδει ἐκθέσεως κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον λεπτομερῶς καὶ μόνον μετὰ πολυετῆ ἄσκησιν εἰς τὴν καλὴν ἀπαγγελίαν καὶ τὴν ὀρθὴν διατύπωσιν τῶν ἐρωτήσεων καὶ καθ' ὅλου εἰς τὴν μετὰδοσιν τῆς διδασκαλίας συγχωρεῖται αὐτῷ νὰ μελετᾷ καὶ νὰ παρασκευάζῃ τὴν ὕλην μόνον κατὰ διανοίαν καὶ νὰ πραγματεύηται αὐτὴν καθ' ὠρισμένην διάταξιν. Διδάσκαλοι νέοι, οἵτινες ὑπολαμβάνουσιν ἑαυτοὺς ἀρκετὰ σοφοὺς, ὥστε εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς νὰ ὀμιλῶσιν ἐξ ὑπογυίου, εὐκόλως ἀποβαίνουσι λάλοι καὶ φλύαροι. Ἐν πάσῃ λοιπὸν περιπτώσει φαίνεται ἀναγκαία κατάλληλος προπαρασκευὴ γραπτῇ καὶ προφορικῇ.

Ἄλλ' ὅμως ὁ ἱκανὸς διδάσκαλος φροντίζει οὐ μόνον περὶ τῆς καλῆς προμελέτης, ἀλλὰ καὶ περὶ τῆς προσηκούσης ἐπιμελέτης· τ. ἔ. ὁ ἱκανὸς διδάσκαλος σημειοῦται πᾶσαν πείραν, ἣν ἐποίησατο δι' ἀρκετοῦ τῆς διδασκαλίας, καὶ καταγράφει πᾶσαν παρέκκλισιν ἀπὸ τῆς προπαρασκευῆς αὐτοῦ, ὅπως ἐν τῷ μέλλοντι ποιῆται καλυτέραν χρῆσιν. Καθὼς ὁ ἐμπορος ἔχει τὸ λογιστικὸν αὐτοῦ βιβλίον, ἐν ᾧ ἀντιπαράκειται τὸ δοῦναι καὶ τὸ λαβεῖν, οὕτω καὶ ὁ διδάσκαλος πρέπει νὰ κρατῇ ἡμερολόγιον, νὰ καταγράψῃ εἰς αὐτὸ τὸ βουληθὲν καὶ τὸ ἐπιτευχθὲν καὶ νὰ γνωρίζῃ ἐκάστην ἡμέραν πῶς πηγαίνει ὁ λογαριασμὸς τῆς διδασκαλίας αὐτοῦ.

Ἐὰν δὲ ὁ διδάσκαλος εἶναι ἄγρυπνος φύλαξ ἑαυτοῦ, ἐὰν δὴλα δὴ ἔχῃ τὴν παιδαγωγῆσιν ἑαυτοῦ, ἥτις μόνη εἶναι ἱκανὴ νὰ παιδαγωγῇ ἄλλους, τότε εἶναι δυνατόν νὰ προσδοκᾷ τις ὅτι δύναται νὰ ἐπαγρυπνῇ ἐπιτυχῶς καὶ ἐπὶ τῶν εἰς αὐτὸν ἐμπεπιστευμένων μαθητῶν. Τὸ ἄριστον δὲ καὶ ἀσφαλέςτατον καὶ εὐγενέστατον ὄργανον πρὸς τοῦτο εἶναι ὁ προσεκτικὸς τοῦ διδασκάλου ὀφθαλμός. Ἄνθρωπος ὅστις ἀνοικτοὺς ἔχων τοὺς ὀφθαλμοὺς δὲν βλέπει καὶ ὑγιᾶ ἔχων τὰ ὦτα δὲν ἀκούει, δὲν χρησιμεύει καθ' ὁλοκληρίαν ὡς διδάσκαλος. Τούναντίον ἐκ τοῦ τρόπου,

καθ' ὃν ὁ διδάσκαλος μεταχειρίζεται τὸν ὀφθαλμὸν αὐτοῦ, κατάνει τις τὸν βαθμὸν τῆς παιδαγωγικῆς αὐτοῦ ἱκανότητος. Ὅστις κατὰ πᾶσαν στιγμὴν βλέπει καὶ τὸ ἐλάχιστον ἐκ τῶν γιγνομένων ἐν τῇ σχολῇ, οὗτος παρέχει ἀσφαλεστάτην ἐγγύησιν ὅτι θὰ γίνῃ καλὸς διδάσκαλος· τὸναντίον δὲ διδάσκαλος, ὅστις ἀγορεύει εἰς τὸν ἄερα, χωρὶς νὰ παρατηρῇ ὀξυδερκῶς καὶ εὐσυνειδήτως τοὺς μαθητάς, οὐδέποτε θὰ ἔχῃ πειθαρχίαν καλὴν οὐδέ θὰ κατορθώσῃ τι σπουδαῖον. Ὅπου ὁ ὀφθαλμὸς δὲν διοικεῖ, ἐκεῖ διοικεῖ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἡ ῥάβδος καὶ ἡ βακτηρία. Ἐν τῷ ὀφθαλμῷ ἐνυπάρχει *θανμαστή* τις δύναμις! (Λουκ. 22, 61-62).

Ἡ δύναμις τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ διδασκάλου καταφαίνεται μάλιστα ἐν τῷ προφυλάττειν ἀπὸ τῶν ἀμαρτημάτων. Ἐὰν ὁ διδάσκαλος εἶναι ἡναγκασμένος νὰ ἐπιπλήττῃ πολὺ καὶ νὰ τιμωρῇ, τοῦτο εἶναι ἀσφαλὲς σημεῖον ὅτι δὲν κάμνει ὀρθὴν χρῆσιν τοῦ ὀφθαλμοῦ καὶ ἔχει παρίδει πολλὰ. Ἐλλείπει παρ' αὐτῷ ἀκριβῶς ἡ ἐπαγρύπνησις. Ἡ δύναμις λοιπὸν τῆς προσεκτικότητος, π. ἔ. ἡ κυρίως διδασκαλικὴ δύναμις, εὐρίσκεται πάντοτε εἰς ἀντίστροφον λόγον πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν ποινῶν, δηλαδὴ ὅσῳ πλείονων ποινῶν ὑπάρχει ἀνάγκη, τόσῳ χειρότερον εἶναι τὸ σχολεῖον, καὶ τόσῳ ὀλιγώτερον ἀξίζει ὁ διδάσκαλος· τὸναντίον δὲ τόσῳ καλύτερον εἶναι τὸ σχολεῖον καὶ τόσῳ ἱκανώτερος ὁ διδάσκαλος, ὅσῳ ὀλιγώτερον ἔχει ἀνάγκη νὰ τιμωρῇ καὶ ὅσῳ μᾶλλον διὰ τοῦ ἀγρύπνου αὐτοῦ ὀφθαλμοῦ προκαταλαμβάνει παραπτώματά τινα τῶν μαθητῶν, παρεμποδίζει τὴν ἐκδήλωσιν ἢ καταπνίγει τὰ σπέρματα αὐτῶν. Ἐν τοῖς λόγοις τοῦ Dinter ὅτι «ἐκ δέκα πληγῶν, ἃς ὁ διδάσκαλος δίδει, αἱ ἐννέα πρέπουσιν εἰς αὐτόν», ὁ διδάσκαλος ἔχει γόνιμον ἔδαφος πρὸς πρακτικὰς ψυχολογικὰς μελέτας.

Ἄλλως δὲ ἂν ὁ διδάσκαλος γνωρίζῃ ἢ ὄχι νὰ μεταχειρίζεται ὀρθῶς τὰ προληπτικὰ μέτρα, νὰ προφυλάττῃ ἀπὸ τῶν σφαλμάτων καὶ νὰ ἀποτρέπῃ μὲν τοὺς μαθητάς ἀπὸ τοῦ κακοῦ, νὰ προτρέπῃ δ' αὐτοὺς πρὸς τὸ ἀγαθόν, τοῦτο κατανόει ὁ εἰδήμων ἐπισκεπτής σχολείου τινός, εὐθύς, ἂν οὗ παραμείνῃ ὀλίγα λεπτὰ ἐν τῷ σχολείῳ τούτῳ. Ὡς ἀσφαλὴ δὲ μαρτύρια καλῆς σχολικῆς ἀγωγῆς ἃς καταλεχθῶσιν ἐνθάδε μόνον τὰ ἐξῆς: α'.) ἡ εὐπρεπὴς στάσις τῶν παιδῶν β'.) ἡ σύντονος προσοχὴ αὐτῶν κατὰ τὴν διδασκαλίαν γ'.) αἱ μεγαλόφωνοι, πλήρεις καὶ συνηρημέναι ἀποκρίσεις αὐτῶν δ'.) ἡ ὥραία καὶ εὐκρινὴς γραφὴ καὶ ἡ καθαριότης τῶν τετραδίων τῆς γραφῆς, τῶν ἐκθέσεων καὶ τῆς ἰχνογραφίας ε'.) ἡ συχία πρὸ τῆς διδασκαλίας καὶ κατ' αὐτὴν ὡς καὶ ἡ τάξις κατὰ τὴν ἀναχώρησιν ζ'.) ἡ φιλομάθεια τῶν παιδῶν καὶ ἡ χαρὰ αὐτῶν ἐπὶ τῇ ἐπιτυχίᾳ ἐν τῇ ἐργασίᾳ η'.) ὁ τρόπος, καθ' ὃν ἐκτελοῦσιν ἐργασίας κατ' οἶκον κτλ.

Εἰς πάντα ταῦτα ὁ διδάσκαλος δύναται νὰ κατορθώσῃ μέγαρα, ἂν προλαμβάνῃ τὰ ἀμαρτήματα καὶ ποιῇται ἐκπαιδὼν πᾶν κώλυμα διαταράττον τὴν σχολικὴν ἀγωγὴν καὶ ἂν διὰ ἀγρύπνου ὀφθαλμοῦ ἐργάζεται μὴ μόνον *προλαμβάνων* καὶ *ἀποτρέπων* κατὰ πάσας τὰς διευθύνσεις, ἀλλὰ καὶ ὥθων καὶ παροξύνων (ὅπερ βεβαίως δὲν πρέπει νὰ θεωρῇται ἐλάσσονος μερίμνης ἄξιον).

Ἐν Νεαπόλει.

N. E. Γρ.

ΤΟ ΚΥΡΟΣ ΤΟΥ ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΥ

Γ'. Ἠθικαὶ συνθῆκαι καὶ αἰτίαι

(συνέχεια καὶ τέλος βλ. ἀριθ. 10)

Ἀλλὰ πάντα ὅσα προηγουμένως εἴπομεν περὶ τοῦ *χαρακτήρος*, δύναται νὰ συγκεφαλαιωθῶσιν εἰς ἓν μόνον προτέρημα: *τὴν εὐσυνειδησίαν τοῦ διδασκάλου* ἥτις συνίσταται εἰς ἰσχυρὰν καὶ πεφωτισμένην *βούλησιν* μετ' ἀφοσιώσεως καὶ εὐμενείας ἐστραμμένην ἀποκλειστικῶς πρὸς τὸ ἀγαθὸν τῶν μαθητῶν.

Ὑπὸ οἰανδήποτε μορφήν καὶ ἂν παρουσιάζεται τὸ προτέρημα τοῦτο, οἱ μαθηταὶ τὸ ἀναγνωρίζουσιν ἀμέσως καὶ αἰσθάνονται ἄμετρον σεβασμὸν πρὸς τὸν κεκτημένον τοῦτο διδάσκαλον. Οὕτως ἐξηγεῖται διὰ τί καὶ αὕτη ἡ αὐστηρότης ποτὲ δὲν ἀπαρέσκει ἐντελῶς εἰς τοὺς μαθητάς, ὅταν προέρχεται ἀπὸ εὐσυνειδήτου διδασκάλου, καὶ προσέτι διὰ τί καὶ αὕτη ἡ ἀγαθότης δὲν ἀρέσκει εἰμὴ μόνον ὅσῳς προέρχεται ἐξ εὐσυνειδησίας.

Οἱ μαθηταὶ ἀναγνωρίζουσι τὸν εὐσυνειδήτου διδασκαλὸν πρὸ πάντων ἐκ τοῦ τρόπου καθ' ὃν παρασκευάζει κατ' οἶκον τὰ μαθήματα καὶ διορθώνει τὰ γραπτὰ των κ.τ.δ. Ἐκαστος ἃς σημειώσῃ καλῶς ταῦτα διότι ἡ ἐν τῷ ἔργῳ εὐσυνειδησία τοῦ διδασκάλου εἶναι ὁ πρῶτος καὶ ὁ σπουδαιότατος παράγων τοῦ κύρους αὐτοῦ.

Καλὸν ἤδη θεωροῦμεν νὰ διαλάβωμεν ἐν ὀλίγοις καὶ περὶ τῆς ἀγαθότητος, ἥτις ἐνέχει, ὅπως καὶ ἡ οἰκειότης, οὐκ ὀλίγους κινδύνους διὰ τὸ κύρος τοῦ διδασκάλου. Ἐν πρώτοις αὕτη πρέπει νὰ εἶναι ἀληθής, διότι ἡ προσποιητὴ ἀγαθότης εἶναι ἀπεχθὴς καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς μαθητάς.

Ἐν δὲ ἀπὸ τὰ συνηθέστερα λάθη εἰς ἃ ἐξ ἀγαθότητος περιπίπτει ὁ διδάσκαλος, μάλιστα ἐν ταῖς ἀνωτέραις τάξεσι, εἶναι τὸ ἐξῆς: πεποιθὼς ἐφ' ἑαυτὸν ὡς παρεσκευασμένος ἀρτίως πρὸς τὸ ἔργον του, ἀγαπῶν καὶ διὰ τοῦτο ἐκτελῶν αὐτὸ μετ' εὐθυμίας, πλήρης ἐμπιστοσύνης καὶ εὐμενείας πρὸς τοὺς μαθητάς, θεωρεῖ ἴδιον εὐτύχημα τὴν ἀνακούφισιν των ἐν τῇ ἐργασίᾳ, καὶ διὰ τοῦτο παρασυρόμενος, σχεδὸν οἰσθηλατούμενος, ὁμιλεῖ πολὺ περὶ πραγμάτων ποικίλων καὶ δὴ περὶ πραγμάτων ὅλως ἀσχετῶν πρὸς τὸ μάθημα. Τότε, καὶ ἂν δὲν πολυλογῇ λίαν, ὅμως προκαλεῖ περὶ παντοίων πραγμάτων καὶ πολὺ συχνὰ ζωνρότητα τινα ἢ καὶ ἐξαψιν, ἥτις δὲν πηγάζει πράγματι ἐξ αὐτῆς τῆς ἐργασίας· ἐπειδὴ δὲ, ὅπως συνήθως συμβαίνει, ἡ ζωνρότης αὕτη θερμαίνει μᾶλλον τὸν διδασκαλὸν ἢ τοὺς μαθητάς, τὸ πρᾶγμα καταντᾷ λίαν δυσάρεστον, διότι τὸ πνεῦμα τῆς ἐπικρίσεως μένει παρὰ τοῖς μαθηταῖς ἀρκετὰ ἐλεύθερον διὰ νὰ κρίνωσιν ὅτι ἡ τοιαύτη ἀπασχόλησις δὲν εἶναι ἡ ἀρίστη χρῆσις τῆς ὥρας τοῦ μαθήματος.

Ἀλλὰ τὸ λάθος δὲν εἶναι ὀλιγώτερον δυσάρεστον, ὅταν ἡ ζωνρότης θερμαίνῃ ἐξίσου καὶ τοὺς μαθητάς· ἐν πρώτοις εἶνε δύσκολον νὰ ἐπανέλθωσιν οὗτοι εἰς τὴν ἀπαιτουμένην ἡρεμίαν· ἔπειτα ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει εἶναι σπάνιον νὰ μὴ προχωρήσῃ ἀνεπαισθήτως ὁ διδάσκαλος εἰς ἐλαφράς τινας γελοιότητας αἱ ὁποῖαι εἶναι εἰς ἄκρον ἐπικίνδυνον διὰ τὸ κύρος του. Ἡ ὁμιλεῖ πολὺ περὶ ἑαυτοῦ, καὶ μάλιστα ὅχι μετριο-

φρόνως, ἢ διηγείται τὰς ὑποθέσεις του, ἢ κάμνει ἐμπιστευτικὰς ἀνακρινώσεις, τὰ ὅποια πάντα ἡ παιδικὴ πονηρία διασκευάζει καὶ μεγαλοποιεῖ κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτῇ. Τοιοῦτοτρόπως καὶ ὁ διδάσκαλος γίνεται θῦμα τῆς περιεργίας τῶν μαθητῶν, οἵτινες δὲν νομίζουν ὅτι ὑποχρεοῦνται νὰ εἶναι ἐχέμυθοι καὶ δὲν μένουσιν ἐπὶ πολὺ εὐμενῶς διατεθειμένοι.

Ἄλλοτε πάλιν ὁ διδάσκαλος ἐπαναλαμβάνει εὐφυολογίας, ἀς ἤδη ἤκουσαν οἱ μαθηταί, ἢ διηγείται ἀνέκδοτα γνωστὰ ἢ πεπαιαιωμένα.

Διὰ πάντων τούτων νομίζει ὅτι διασκεδάζει τοὺς μαθητάς, πράγματι δὲ οἱ μαθηταί διασκεδάζουσι δυστυχῶς μὲ... τὸν διδάσκαλόν των καὶ τόσῳ περισσώτερον ὅσῳ ἡ ἡλικία του προχωρεῖ. Εἰς τοιαῦτα ἀποτελέσματα ἄγει καὶ τὸ εἶδος τοῦτο τῆς ἀγαθότητος. Πάντῃ διάφορος ὅμως εἶνε ἡ εἰλικρινὴς καὶ ἀληθὴς ἀγάπη καὶ ἀφοσίωσις πρὸς τοὺς μαθητάς. Μικροὶ καὶ μεγάλοι ἀρέσκονται καὶ ἐπιθυμοῦσι νὰ ἔχωσιν ὡς διδάσκαλον ἄνθρωπον ὅστις ἐνδιαφέρεται δι' αὐτοὺς, ὅστις ὁμιλεῖ ἐν ἀνάγκῃ περὶ πραγμάτων ξένων πρὸς τὸ μάθημα ἀλλ' ἐν μέτρῳ, ἐπικαίρως, καὶ πάντοτε μὲ τὴν ἐμπρέπουσαν περιωπῇ.

Ἐνῷ διὰ τῆς ἐπιπολαίου πολυλογίας ὁ διδάσκαλος κατατρίβεται ματαίως καὶ ἀποκάμνει ταχέως, τούναντίον μεγαλύνεται καὶ ἐξυψεῖται εἰς τὰ ὅμματα τῶν μαθητῶν του διὰ τῆς ἐλαχίστης ἐνδείξεως ἀληθοῦς καὶ εἰλικρινοῦς ἀγαθότητος, ὑπὸ οἰανδήποτε μορφήν καὶ ἂν παρουσιάζεται αὐτῇ. Ὅταν ὁ μαθητὴς εἶναι βέβαιος ὅτι αἱ παρατηρήσεις γίνονται ἐπ' ἀγαθῷ αὐτοῦ, δέχεται ταύτας εὐχαρίστως καὶ ἂν ἀκόμη εἶναι ἔντονοι καὶ ὀριμεῖται.

Τοσαῦτα ἐθεωρήσαμεν καλὸν ν' ἀναγράψωμεν περὶ τῶν κυριωτέρων αἰτιῶν καὶ συνθηκῶν αἵτινες συντελοῦσιν εἰς τὸ κῦρος τοῦ διδασκάλου· ἰδιαιτέρας δὲ προσοχῆς νομίζομεν ὅτι πρέπει νὰ ἀξιώθωσι ταῦτα ὑπὸ τῶν πρωτοπείρων, διότι ἡ περίοδος τοῦ ἀρχαρίου, ἥτις εἶναι σπουδαία ἐν πᾶσι τοῖς ἐπαγγέλμασιν, εἶναι λίαν κρίσιμος ἐν τῷ τοῦ διδασκάλου.

Τότε διαπράττει τις σφάλματα ἀνεπανόρθωτα, ἐνῷ ἦτον εὐκολον νὰ τ' ἀποφύγῃ ἂν τὰ προσεγίνωσκεν. Ὅταν ὁ πρωτόπειρος διδάσκαλος ἀποφασίσῃ νὰ προφυλάττῃται ἀπὸ τὰ συνηθέστερα λάθη, ὅσα ὑπεδείξαμεν προηγουμένως, καὶ νὰ ἔχῃ πάντοτε μεγάλῃν ἰδέαν περὶ τοῦ ἔργου εἰς ὃ ἀφωσιώθη, δύναται νὰ εἶναι βέβαιος ὅτι θὰ ἐπιτύχῃ ἐν αὐτῷ διότι ἐξ ἐνστίκτου θὰ ὀδηγῇται νὰ ἐξομαλύνῃ τὰς λοιπὰς μερικὰς δυσχερείας.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ

ΤΗΛΕΒΟΛΑ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΧΑΛΑΖΗΣ

Εἶναι τοῖς πᾶσι γνωστὸν ὅτι ἡ χάλαζα πίπτουσα πολλάκις προξενεῖ μεγάλας καταστροφὰς οὐ μόνον εἰς τὰ φυτὰ ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὰ τὰ ζῶα. Εὐτυχῶς κατὰ τὰ τελευταῖα ταῦτα ἔτη ἐν Εὐρώπῃ, καὶ ἰδίᾳ ἐν Γαλλίᾳ καὶ Ἰταλίᾳ, ἐγένοντο ἀρκετὰ ἐπιτυχῇ πειράματα πρὸς καταπολέμησιν αὐτῆς, καὶ σήμερον δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι σχεδὸν ἀσφαλῶς αἱ ἐκ τῆς χαλάζης καταστροφαὶ προλαμβάνονται διὰ κανονισμῶν.

Τὰ πρὸς τοῦτο τηλεβόλα ὀνομασθέντα «ἀλεξιχαλάζια» εἶναι λίαν ἐπιμήκη καὶ πληροῦνται συνήθως διὰ 100 γραμμαρίων πυρίτιδος· ἐν Ἰταλίᾳ πρὸς πλήρωσιν αὐτῶν μεταχειρίζονται παλαιὰν τῆς Κυβερνήσεως πυρίτιδα, ἥτις καταντᾷ δι' αὐτὴν ἄχρηστος ἐνεκα τῆς εἰσαγωγῆς τῆς ἀκάπνου πυρίτιδος. Ἀλλὰ καὶ τὸ ἐμπόριον διὰ τὰ τοιαῦτα τηλεβόλα, τὰ «ἀλεξιχαλάζια», παρέχει κατάλληλον πυρίτιδα, ἥς τὸ χιλιόγραμμα στοιχίζει μόνον 60 ἑκατοστὰ τοῦ φράγκου.

Κατὰ μέσον ὅρον ἕκαστος σταθμὸς «ἀλεξιχαλάζιος» πρέπει νὰ ἔχῃ 40 ἕως 45 τηλεβόλα, διὰ τὴν ἐγκατάστασιν δὲ καὶ λειτουργίαν τοῦ σταθμοῦ εἰς τοὺς γεωκτῆμονας ἀναλογεῖ δαπάνη 2 ἕως 2 1)2 φράγκων δι' ἕκαστον ἐκτάριον ἀγροῦ (ἦτοι διὰ 10 βασι. στρέμματα).

Κατὰ τὸ 1889 ὑπῆρχον ἐν Ἰταλίᾳ 2000 σταθμοί, κατὰ δὲ τὸ 1900 ἡξήθησαν εἰς 15000, καὶ ἐλπίζεται ὅτι ἡ τοιαύτη αὔξησις θὰ ἐξακολουθήσῃ καὶ ἐφέτος.

Ἰδιαιτέρως παρέχομεν τὰς ἐξῆς πληροφορίες περὶ τοῦ σταθμοῦ Μογκαλιέρι ἔξωθεν τοῦ Τουρίνου· οἱ γεωκτῆμονες συνέστησαν σύλλογον ὅστις κατὰ τὸ παρελθόν ἔτος ἐκέκτητο 51 τηλεβόλα συστήματος «Τούα» ὅπερ ἔδωκε λίαν ἱκανοποιητικὰ ἀποτελέσματα, διότι ἐρρίφθησαν δι' αὐτῶν 15000 κανονισβολισμοὶ ἐν τῷ σταθμῷ ἄνευ οὐδενὸς ἀπενεκταίου· διὰ πᾶν ἐνδεχόμενον ὅμως οἱ πυροβοληταὶ εἶχον ἀσφαλισθῇ εἰς ἀσφαλιστικὴν ἐταιρείαν, εἰς τρόπον ὥστε ἐν περιπτώσει δυστυχήματος προκαλοῦντος διαρκὴ ἀχρηστίαν εἰς πυροβολητὴν οὗτος θὰ ἐλάμβανε ἀποζημιώσεις 3000 φράγκων. ἐν περιπτώσει δὲ δυστυχήματος προκαλοῦντος προσωρινὴν ἀχρηστίαν, ὁ πυροβολητὴς θὰ ἐλάμβανεν ἀποζημιώσεις 2 1)2 φρ. δι' ἑκάστην ἡμέραν.

Κατ' ἀρχὰς ἐπλήρουν ἕκαστον τηλεβόλον μὲ 80 γραμμάρια πυρίτιδος, ἔπειτα ὅμως μὲ μόνον 60, ἐνεκα τῆς καλῆς ποιότητος αὐτῆς.

Ἡ πρώτη θύελλα ἐνέσκηψε τὴν 3ην Ἰουλίου (ν) κατὰ τὰς 5 μ.μ. Οἱ πυροβοληταὶ θεωρηθέντες ὀλίγον κατ' ἀρχὰς διότι διὰ πρώτην φοράν ἐξέτέλουν τοιοῦτον ἔργον ἤρχισαν τοὺς κανονισβολισμοὺς καθ' ἣν στιγμὴν ἤρχιζε νὰ πίπτῃ βροχὴ μὲ λεπτὴν χάλαζαν· τὸ πῦρ ἐξηκολοίθησε ῥίπτοντος ἐκαστοῦ πυροβολητοῦ πέντε κανονισβολισμοὺς εἰς τὸ πρῶτον λεπτόν· ἐντὸς βραχείας ἡ χάλαζα ἔπαυσε παντελῶς, ἀντ' αὐτῆς δὲ ἤρχισε νὰ πίπτῃ χιὼν (στοῦπα) εἰς πλατείας νιβάδας, αἵτινες ἐτήκοντο ἀμέσως ἄνευ οὐδεμιᾶς βλάβης ἐπὶ τῶν φυτῶν.

Ἡ δευτέρα θύελλα ἐνέσκηψεν τὴν 28ην Αὐγούστου, ὁ οὐρανὸς ἐφαίνετο ἀπειλητικὸς, συνέβη δὲ νὰ εἶναι παρὼν καὶ ὁ πρόεδρος τοῦ Συλλόγου· ἐπιστάσης τῆς καταλλήλου ὥρας ἤρχισαν νὰ ῥίπτωσι κατ' ἀρχὰς μὲν ἕνα κανονισβολισμόν ἀνὰ πέντε α' λεπτὰ εἰτα δὲ ὅτε ἡ χάλαζα ἤρχισε νὰ πίπτῃ, 3 κανονισβολισμοὺς εἰς τὸ α' λεπτόν. Τὸ ἀποτέλεσμα ὑπῆρξεν ἄμεσον, διότι τὰ νέφη ταχέως διεσχίσθησαν καὶ ἐξηφανίσθησαν. Ἡ στατιστικὴ ἀποδεικνύει ὅτι ἀπὸ 15 ἐτῶν συνέβαινον ἐν Μογκαλιέρι κατὰ μέσον ὅρον δύο θύελλαι μὲ χάλαζαν κατ' ἔτος, ἐνῷ πέρυσι χά-

ρις εἰς τοὺς κανονισμοὺς τὸ διαμέρισμα τοῦτο προσφυλάχθη ἀπὸ πᾶσαν ἐκ χαλάζης ζήμειαν.

Ο ΕΝΑΣΤΡΟΣ ΟΥΡΑΝΟΣ ΚΑΤ' ΑΥΓΟΥΣΤΟΝ ΤΟΥ 1901

Ἐκ τῶν πλανητῶν ὁ Ἑρμῆς θὰ εἶνε ἀόρατος κατὰ τὸν μῆνα τοῦτον διότι εὐρίσκεται πολὺ πλησίον τοῦ Ἡλίου καὶ χάνεται εἰς τὴν ἀκτινοβολίαν αὐτοῦ.

Ἡ Ἀφροδίτη καὶ κατὰ τὸν μῆνα τοῦτον εξακολουθεῖ δίδουσα ὁλονὲν βραδυτέρον, ὥστε κατὰ τὸ τέλος τοῦ μηνὸς δίδει ὑπὲρ τὰς δύο ὥρας μετὰ τὸν Ἡλίον.

Ὁ Ἄρης γίνεται ὁλονὲν ἀσθενέστερος κατὰ τὴν λάμψιν καὶ ἀφανίζεται εἰς τὸ λευκῶδες τῆς ἐσπέρας.

Ὁ Ζεὺς ἐξακολουθῶν ν' ἀνατέλλῃ ἐνωρίτερον διαμένει ἐν τῷ ἀστερισμῷ τοῦ Τοξότου, καὶ μεσουρανεῖ κατὰ τὰ μέσα τοῦ μηνὸς περὶ τὴν δην ὥραν μ. μ.

Ὁ Κρόνος καὶ κατὰ τὸν μῆνα τοῦτον εὐρίσκεται ἀνατολικώτερον τοῦ Διὸς ἐπόμενος αὐτοῦ ἡμισειαν ὥραν.

Νέαν Σελήνην ἔχομεν τὴν 1ην τοῦ μηνὸς, Πανσέληνον τὴν 16ην, καὶ πάλιν Νέαν Σελήνην τὴν 30ην.

Τῶν Διαστρόφων ἀστέρων (τῶν Περσειδῶν) ἡ βροχὴ παύει συνήθως περὶ τὴν 7ην τοῦ μηνὸς τούτου.

ΔΙΑΦΟΡΑ

— Χάριν τῶν ἀεροναυτῶν οἵτινες δι' ἀεροστάτων ἀνέρχονται εἰς μεγάλα ὕψη καὶ ὑπόκεινται εἰς σπουδαῖον κίνδυνον ἔνεκα τοῦ εἰς τὰ ὕψη ταῦτα λίαν ἡραιωμένου ἀέρος, ὁ κ. Καγιετῆ, μέλος τῆς ἐν Παρισίοις Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιστημῶν παρουσίασεν εἰς τοὺς συναδέλφους τοῦ ὄργανον ἐπινοηθὲν ὑπ' αὐτοῦ καὶ προωρισμένον νὰ προφυλάττῃ τοὺς ἀεροναύτας ἀπὸ τοῦ εἰρημένου κινδύνου.

Τὸ ὄργανον τοῦτο συνίσταται κυρίως εἰς φιάλην περιέχουσαν ὑγροποιημένον ὀξυγόνον διὰ καταλλήλου δὲ μηχανισμοῦ, ὅταν ὁ ἀεροναύτης πιᾷ μικρὰν σφαῖραν ἐξ ἐλαστικοῦ κόμμεος, ἀρκετὴ ποσότης τοῦ ὑγροῦ ὀξυγόνου μεταβάλλεται εἰς ἀέριον ὀξυγόνον ὅπερ ἀναμειγνύεται αὐτομάτως μετ' ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος· τοῦτο τὸ μίγμα ἀναπνέων ὁ ἀεροναύτης θὰ δύναται νὰ διαμένῃ εἰς μεγάλα ὕψη ἀνευ κινδύνου, ὡς ἀπέδειξαν πρὸςδοφατα πειράματα.

Αἱ ἀκτῖνες τοῦ Ραϊτγκεν ὡς γνωστὸν ἔχουσι τὴν ιδιότητα νὰ διαπερῶσι πάντα σχεδὸν τὰ ἀφανῆ σώματα πλὴν τῶν μετάλλων· ἐπὶ τῆς ιδιότητος ταύτης στηριζόμενος ὁ Γάλλος Κοντρεμουλὲν ἦδη ἀπὸ τοῦ 1897 ἐπενόησεν ὄργανον διὰ τοῦ ὁποῖου ἀναζητοῦνται καὶ εὐρίσκονται ἀκριδῶς τὰ ἐν τῇ κεφαλῇ ἀνθρώπου ἔνεα σώματα, π. χ. σφαῖραι κ. τ. τ. διὰ τοῦ ὁργάνου τούτου ἐν τοῖς νοσοκομείοις τῶν Παρισίων ἐξήχθησαν μέχρι τοῦδε 34 σφαῖραι, χωρὶς ποτὲ ἢ διάγνωσις νὰ λανθασθῇ.

Ἀλλὰ κατὰ τὸν παρελθόντα Ἀπρίλιον ὁ αὐτὸς ἀνεκοίνωσεν εἰς τὴν Ἀκαδημίαν τῶν Ἐπιστημῶν ὅτι ἡ μέθοδος του δύναται νὰ ἐπεκταθῇ ἐφ' ὅλον τοῦ ὁργανισμοῦ οὐ μόνον διὰ τὴν ἐξακρίβωσιν τῆς θέσεως ξένων σωμάτων ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἀκριδῇ καταμέτρησιν πάντων τῶν μερῶν τοῦ σκελετοῦ καὶ πολλῶν ἄλλων ὀργάνων καὶ ἀποστημάτων. Πρὸς βεβαίωσιν τούτου ὑπέβαλεν εἰς τὴν Ἀκαδημίαν διαφόρους φωτογραφίας Ραϊτγκεν τοῦ σκελετοῦ ζώσης γυναικὸς, διὰ τῶν ὁποίων αἱ δια-

στάσεις τῶν ὀστέων δύναται νὰ μετρηθῶσι μετ' ἀκρίβειας ἡμίσεως χιλιοστοῦ τοῦ μέτρου. Εἶναι φανερόν ὅτι ἡ μέθοδος αὕτη θὰ παρὰσχῃ πλείστας ἐκδολεῦσεις εἰς τὴν ἱατρικὴν.

Ο ΝΕΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ

Ἐκ τοῦ νέου Ὁργανισμοῦ τῆς Δημ. Ἐκπαιδεύσεως τοῦ ψηφισθέντος ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ ὑποβληθέντος ἤδη πρὸς κύρωσιν εἰς τὴν Α. Β. Υ. τὸν Ἠγεμόνα, ἀποσπῶμεν ἐπὶ τοῦ παρόντος τὰ ἐξῆς ἐνδιαφέροντα τοὺς ἀναγνώστας ἡμῶν μέρη:

Ἄρθρ. 6... Ἰδρύονται ἐν Κρήτῃ πανταχοῦ Δημ. Σχολεῖα ἀρρένων, ἐνθα ὑπάρχουσιν 20 τοῦλάχιστον ἄρρενες μαθηταὶ ἔχοντες τὴν νόμιμον πρὸς φοίτησιν ἡλικίαν. — Ἄρθρ. 9. Ἐὰν μακρὰν τῆς ἑδρας, ἐνθα λειτουργεῖ Δημ. Σχολεῖον, εὐρίσκονται μικρὰ χωρία πλησίον ἀλλήλων κείμενα, ὧν ἕκαστον δὲν δύναται νὰ ἔχῃ τὸν νόμιμον πρὸς Ἰδρυσιν σχολεῖου ἀριθμὸν μαθητῶν, ἰδρύεται Δημ. Σχολεῖον κοινὸν ἢ ἐν ἐνὶ τούτων ἢ μεταξὺ αὐτῶν ἐν τῷ κέντρῳ τῆς ἀπὸ πάντων τῶν χωρίων ἀποστάσεως, ἀνεγειρομένου ἐν καταλλήλῳ τόπῳ τοῦ Διδακτηρίου. — Ἄρθ. 10. Κοινότητες ἔχουσαι μαθητὰς ὀλιγωτέρους τῶν 20 δύνανται νὰ ἰδρύσων ἰδίᾳ δαπάνῃ Δημ. Σχολεῖον... — Ἄρθ. 17 (ὑποχρέωσις διατηρήσεως Ἀγροκηπίων· βράβευσις καλυτέρων).

Προσόντα καὶ μισθοί. — Ἄρθ. 27. Ἐν τοῖς Δημ. Σχ. διορίζονται δημοδιδάσκαλοι καὶ ὑποδιδάσκαλοι, ἐπὶ τῇ βάσει πτυχίου, ὅπερ ἔλαβον ἢ ἐν ἐξετάσει τῶν Διδασκαλείων τῆς Ἑλλάδος ἢ τῆς Κρήτης ἢ ἐν ἐξετάσει ἐνώπιον Ἐπιτροπείας... Οἱ κατὰ τὸ παρελθόν ἔτος δι' ἐξετάσεων ἀναγνωρισθέντες προσωρινοὶ καὶ ὀριστικοὶ δημοδιδάσκαλοι διατηροῦσι τὸν βαθμὸν τῶν, οἱ δὲ φέροντες μέχρι τοῦδε ἀπολυτήριον τοῦ Ἱεροῦ. Ἀγ. Τριάδος ἀναγνωρίζονται οἱ μὲν ἔχοντες τὸν βαθμὸν ἀριστα καὶ λίαν καλῶς ὡς ὑποδιδάσκαλοι α'. τάξεως, οἱ δὲ ἔχοντες καλῶς β'. τάξεως. — Τῶν πτυχιούχων τῶν Διδασκαλείων οἱ Α' βαθμοῦ λαμβάνουσι μηνιαίως δρ. 140, οἱ Β' 120, καὶ οἱ Γ' 100. Τῶν δι' ἐξετάσεων ἀναγνωρισθέντων οἱ Α' βαθμοῦ 120, οἱ Β' 100 καὶ οἱ Γ' 80. Τῶν ὑποδιδασκάλων οἱ Α' βαθμοῦ 70—60, οἱ Β' 60, οἱ Γ' 55, καὶ οἱ Δ' 50. Τῶν διδασκαλιστῶν ἐκ τοῦ Ἀρσαλείου ἢ ἄλλου ὁμοταγοῦς, αἱ Α' βαθμοῦ 120, αἱ Β' 110, αἱ Γ' 100. Τῶν δὲ ἀναγνωρισθεισῶν δι' ἐξετάσεων αἱ Α' 100, αἱ Β' 90, καὶ αἱ Γ' 80. Τῶν δημοδ. ἀμφοτέρων τῶν φύλων τῶν ἐχόντων ἀπολυτήριον Διδασκαλείου, ὁ μισθὸς αὐξάνει μετὰ πᾶσαν πενταετίαν κατὰ 10 δραχμὰς (ἄρθρ. 28). — Ἄρθρ. 29... Ἐὰν παραστῇ ἀνάγκη, ἵνα διδάσκαλός τις διορισθῇ εἰς θέσιν κατωτέραν τοῦ βαθμοῦ του, λαμβάνει πάντοτε τὸν μισθὸν τοῦ βαθμοῦ του καὶ οὐχὶ τῆς θέσεως εἰς ἣν διορισθῇ. — (Πρὸς τοῦτο σχετίζεται ἡ ὡς ἐξῆς ἔχουσα β' μεταβατικὴ διάταξις): Διδάσκαλοι καὶ ὑποδιδάσκαλοι καὶ τῶν 4 τάξεων ἀμφοτέρων τῶν φύλων, πλὴν τῶν ὑπὸ τοῦ νόμου ἀναγνωριζομένων ὡς ὀριστικῶν, δυνάμει ἐξετάσεων ἐν τῷ Διδασκαλείῳ καὶ Ἱεροδιδασκαλείῳ, ἀναγνωρίζονται μετ' ἐξέτασιν εἰς μαθη-

ματα ὀρισθησόμενα δι' Ἡγ. Διατάγματος. Ὅσοι δὲ κατὰ τὸ παρελθόν ἔτος ἀνεγνωρίσθησαν προσωρινοὶ δημοδιδάσκαλοι παραμένουσιν ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ προσωρινῶς διατηροῦντες τὸν μισθὸν καὶ τὸν βαθμὸν τῶν. Οἱ δὲ ὑπηρετήσαντες ὡς προσωρινοὶ γραμματοδιδάσκαλοι δύνανται, ἐφ' ὅσον ὑπάρχει ἀνάγκη, ν' ἀναδιορισθῶσι μὲ τὸν μισθόν, ὃν ἐλάμβανον καὶ πρότερον.

Ἑλλήν. Σχολεῖα.— Ἀρθ. 35. Ἑλλ. Σχολεῖα ἰδρύονται ἐν ταῖς πόλεσι Χανίων, Ἡρακλείου καὶ Ρεθύμνης καὶ ἐν ταῖς ἐξῆς κωμοπόλεσιν: Ἐν Καστελλίῳ τῆς Κισσάμου· ἐν Κακοδικεῖῳ τοῦ Σελίνου (παραβλήτεια ἢ ἀ' μεταβατικὴ διάταξις καθ' ἣν: διὰ τὴν ἀ' διετίαν ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ παρόντος νόμου ἔδρα ὀρίζεται ἡ Κάνδανος)· ἐν Προσιγιάλῳ Σφακίων· ἐν Ἀγ. Πνεύματι Ἀγ. Βασιλείου· ἐν Μοναστηρακίῳ Ἀμαρίου· ἐν Καστελλίῳ Μυλοποτάμου· ἐν Καστελλίῳ Πεδιάδος· ἐν Πόμπιᾳ Καινουρίου· ἐν Ἐπάνῳ Βιάννου· ἐν Λιμένι Σιτείας· ἐν Ἱεραπέτρῳ· ἐν Βάμῳ Ἀποκορώνου καὶ Νεαπόλει Μιραμβέλλου. Ἑλλ. Σχολεῖα ἰδρύονται, ὀρίζονται δὲ καὶ ἔδραι αὐτῶν δι' Ἡγ. Διατάγματος, ὅπου τοῦλάχιστον ὑπάρχουσιν 25 μαθηταὶ διὰ τὴν ἀ' τάξιν, προστίθεται δὲ καὶ δευτέρος διδάσκαλος, ἐὰν οἱ μαθηταὶ τῆς β' τάξεως εἶναι τοῦλάχιστον 20.

Ἀνώτερα Παρθενωγραφεῖα ἔχοντα 4 τάξεις ἰδρύονται ἐν ταῖς 3 πόλεσι καὶ ἐν Νεαπόλει· γίνονται δὲ δεκτοὶ εἰς αὐτὰ μετ' ἐξέτασιν μαθήτραι ἔχουσαι ἀπολυτήριον δημ. Σχολεῖου ἢ γνώσεις, περὶ ὧν ὀρίσει Ἡγ. Διάταγμα (ἀριθ. 48).

Γυμνάσια πλήρη μὲ 4 τάξεις ἰδρύονται ἐν Χανίοις καὶ Ἡρακλείῳ· ἡμιγυμνάσια δὲ μὲ ἀ' καὶ β' τάξιν ἐν Ρεθύμνῃ καὶ Νεαπόλει.

Διδασκαλεῖον ἰδρύεται ἐν Ἡρακλείῳ ἔχον δύο ἐνιαυσίους τάξεις· γίνονται δεκτοὶ μετ' ἐξέτασιν εἰς μὲν τὴν ἀ' τάξιν οἱ ἔχοντες ἐνδεικτικὸν τῆς Ε' τάξεως τῶν μέχρι τοῦδε Διδασκαλείων καὶ Γυμνασίων ἢ ἄλλης ἀντιστοίχου (Β' τοῦ νῦν) ἐξαιρετικῶς δὲ κατὰ τὸ ἀ' ἔτος γίνονται δεκτοὶ καὶ εἰς τὴν β' τάξιν μαθηταὶ ἔχοντες τὴν προσήκουσαν παιδείαν μετ' ἐξέτασιν. Οἱ μαθηταὶ (πλὴν τῶν ἐξ Ἡρακλείου) κατοικοῦσιν καὶ διαιτῶνται ἐντὸς τοῦ Διδασκαλείου τελούντες ἕκαστος 20 δραχμὰς κατὰ μῆνα διὰ τὰς δαπάνας τῆς συντηρήσεως. Κατὰ τὸ ἀ' ἔτος δύνανται νὰ μὴ εἶναι οἱ μαθηταὶ οἰκίσται.

Εἰς τὸ Ἱεροδιδασκαλεῖον προστίθεται καὶ 5' τάξις, γίνονται δὲ δεκτοὶ μετ' ἐξέτασιν εἰς τὴν α' τάξιν οἱ ἔχοντες ἀπολυτήριον Δημ. Σχολεῖου. Ἐκαστος μαθητὴς πληρώνει διὰ τὴν διατροφὴν 120 δρ. ἐτησίως. Οἱ ὄημοι ὑποχρεοῦνται νὰ στέλλωσιν ὑποτρόφους διὰ διαγωνισμοῦ ἐκλεγμένους, μάλιστα δὲ παῖδας ἱερέων, διδασκάλων καὶ ἀγωνιστῶν. Οἱ ἀπολυόμενοι τοῦ Ἱεροδ. ἀναγνωρίζονται ὀριστικοὶ Δημοδιδάσκαλοι, οἱ μὲν ἔχοντες Ἀρίστα μὲ 100 δρ., οἱ δὲ Λίαν καλῶς μὲ 90, καὶ οἱ Καλῶς μὲ 80.

Βαθμολογία (10=ἄριστα)· ἔσχατος βαθμὸς δι' αὐτὸν προάγεται τις ἐν παντὶ μαθήματι εἶναι ὁ 6. Οἱ κατὰ τὸ λήξαν σχολικὸν ἔτος λαβόντες 6 ἐν τοῖς Ἑλληνικοῖς καὶ σχόντες ἐν ἅπασιν τοῖς λοιποῖς μαθήμασιν ὁλικὸν βαθμὸν τοῦλάχιστον 6, προάγονται

ἀνευ ἐξετάσεων (Ἀρθ. 174). «Ἐπιτρέπεται εἰς τοὺς ἀπαιρηθέντας μαθητὰς τῶν προγυμνασίων καὶ γυμνασίων νὰ ὑποστῶσιν ἐκ νέου ἐξετάσεις πραγμαγινὰς κατὰ τὸν προσεχῆ Σεπτέμβριον» (ἐ' μεταβατικὴ διάταξις).

Η ΥΠΟΥΡΓΙΚΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ

Παραιτηθέντος τοῦ κ. Νικ. Γιαμαλάκη ἐκλήθη ἐπὶ τὴν διεύθυνσιν τῆς Δημ. Ἐκπαιδεύσεως καὶ τῶν Ὑποθηκωμάτων ὁ τέως Νομάρχης Ρεθύμνης κ. Ἀντώνιος Βορεάδης, ὅστις καὶ ἀνέλαβεν ἤδη τὰ νῦν τοῦ καθήκοντος.

Ὁφείλομεν νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι ὁ κ. Νικόλαος Γιαμαλάκης ἀποχωρῶν ἐκ τῆς Ἐκπαιδευτικῆς ὑπηρεσίας καταλείπει εὐαρεστοτάτας ἀναμνήσεις διὰ τὴν εὐγένειαν τοῦ χαρακτῆρος καὶ διὰ τὴν φιλότιμον δρασίμην του πρὸς ὀργάνωσιν τῶν ἐκπαιδευτικῶν πραγμάτων. Καίτοι μὴ κεκτημένος πάσας τὰς εἰδικὰς γνώσεις διὰ τὸν κλάδον εἰς οὗ τὴν διεύθυνσιν ἐκλήθη ὅμως εἶναι ἐκτὸς ἀμφισβητήσεως ὅτι εἰργάσθη λίαν φιλοτίμως, ἐμελέτησε πᾶν ἐμβριθῶς τὰ ἐκπαιδευτικὰ ζητήματα, ἀγωνιζόμενος δὲ καὶ ἐν εἰρήνῃ, καὶ ἐμπνεόμενος ὑπ' ἀγαθῶν προθέσεων ἀνῆγειρεν ἐπὶ τῶν ἐρείπιων τὸ ἐκπαιδευτικὸν οἰκοδόμημα, ὅπερ ὅσον καὶ ἂν ἐφάνη καταδικασθῆν ὑπὸ τῆς Βουλῆς, πεποιθήμεν ὅτι σὺν τῷ χρόνῳ θέλει ἀναγνωρισθῆ ὅτι ἐστηρίχθη ἐπὶ βάσεων ὑγιῶν, καὶ ὠρμάτω ἐξ ἀρχῶν ἐπωφελῶν διὰ τὴν δημοσίαν Ἐκπαιδεύσιν. Λεπτὸς δὲ τοὺς τρόπους, εὐγενὴς καὶ εὐπροσέγγορος, ὁ κ. Ν. Γιαμαλάκης, καὶ πρὸς τὰ τυχόν παραπτώματα τῶν ὑφισταμένων του μετὰ προσηνοῦς ἐπιεικειᾶς προσφερόμενος, ἐφ' ὅσον αὕτη συνεβιβάζετο πρὸς τὸ καθήκον, ἡγαπᾶτο ἐνθέρμως ὑπὸ πάντων τῶν καθηγητῶν καὶ διδασκάλων, οἵτινες ἐμφοροῦνται ζήλου καὶ ἀγάπης ἀληθοῦς πρὸς τὸ αὐτῶν ἔργον.

Ἄλλ' ὁ κ. Βορεάδης ὁμολογουμένως ἔρχεται φέρων εἰδικωτέραν παρασκευὴν διὰ τὴν διεύθυνσιν τῶν Ἐκπαιδευτικῶν πραγμάτων. Φιλόλογος διακεκριμένος ἐπὶ μακρὸν ὑπηρετήσας εὐδοκιμώτατα τὴν ἐκπαιδεύσιν ἐν τε τῇ Κρήτῃ καὶ ἐκτὸς αὐτῆς ὡς καθηγητῆς καὶ γυμνασιάρχης, ἐφ' ἱκανὸν δ' ἐπιτυχῶς δημοσιογραφήσας ἐν Ἡρακλείῳ καὶ τῆς ἐν τῷ τόπῳ πολιτικῆς δράσεως ἐνεργῶς μετασχὼν ὡς βουλευτῆς καὶ πολιτευόμενος, εἶναι πεπεισισμένος διὰ τῶν προσόντων δι' ὧν δύναται νὰ διαπρέψῃ· γινώσκων δ' ἐπαρκῶς καὶ τὰ πρόσωπα καὶ τὰ πράγματα τῆς πατρίδος μας καὶ καλούμενος νὰ ἐφαρμόσῃ τὸν νέον ἐκπαιδευτικὸν νόμον τὸν ὑπὸ τῆς Βουλῆς ψηφισθέντα, ἔχει τὴν εὐκαιρίαν ν' ἀναπτύξῃ πάσας τὰς ἀρετὰς δι' ὧν θέλει καταστήσῃ ὁμαλῶς προϊούσαν τὴν ἐπὶ τὸ τελειότερον ἐξελίξιν τῶν καθ' ἡμᾶς Ἐκπαιδευτικῶν πραγμάτων. Ὁ διδασκαλικὸς κόσμος ἰδίᾳ, εἰς ὃν λόγῳ ἐπιστήμης καὶ ὑπηρεσίας ἀνῆκε ὁ κ. Βορεάδης, ἔχει εὐλόγους λόγους νὰ προσδοκᾷ παρ' αὐτοῦ θερμὴν ὑποστήριξιν καὶ προστασίαν ἐν τῷ δυσχερεῖ ἁγῶνι ὃν διεξάγει ὑπὲρ τῆς μορφώσεως τῆς νεολαίας τῆς πατρίδος. Ἐπὶ τοιαύταις χρυσταῖς ἐλπίσιν ἢ «Πρόδοξ» χαιρετίζει τὸν νέον τῆς Παιδείας ὑπουργὸν πεπειθὺς ὅτι καὶ αὕτη

ιδιαιτέρως θέλει τύχει τῆς εὐμενοῦς αὐτοῦ προστασίας ἵνα δυνήτῃ νὰ ἐξακολουθήσῃ ἀπροσκόπτως προσφέρουσα τὰς μικρὰς ὑπηρεσίας τῆς εἰς τὸν μέγαν σκοπὸν.

ΤΑ ΑΓΡΟΚΗΠΙΑ ΤΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

Σέλιον

Εἰς Ἀγ. Εἰρήνην (ἰδιοσυντήρητον) (80 τ.μ.) διδάσκαλος ὁ Ἐμμ. Λαδάκης ἐσπάρησαν 9 πρασιαὶ μορεῶν, 3 καπνοῦ 3 τριφυλλίου, 1 καστανῶν, ἐφύτευθησαν δὲ 15 καστανᾶι καὶ 3 κερασεῖαι.

Εἰς Ἐπανωχώρι, διδ. ὁ κ. Ἀντ. Χαιρετάκης ἐσπάρησαν εἰς ἰδιωτικὸν ἀγρὸν πρασιαὶ μορεῶν καὶ καστανῶν.

Εἰς Καμπανοῦ (80 τ.μ.), διδ. ὁ κ. Ἰωάν. Μαγματάκης ἐσπάρησαν 7 πρασιαὶ μορεῶν, 5 νεραντζῶν, 1 κρομμύων ἐφύτευθησαν δὲ καὶ ἀρκετὰ λαχανικά.

Εἰς Ροδοδάκι (400 τ.μ.), διδ. ὁ κ. Μιχαὴλ Χατζημιχαλάκης ὑπάρχουσι 4 πλάτανοι, 60 κλήματα 2 νεραντζῆαι, καὶ σπορεῖον 1000 μορεῶν, ὧν αἱ ἡμίσεις ἔχουσιν ὕψος 1 μέτρον.

Εἰς Ἀγ. Πατέρας (240 τ.μ.), διδ. ὁ κ. Γεώργ. Παναγιωτάκης πέρυσιν εἶχον φυτευθῆ 11 κάρπιμα δένδρα, διάφορα λαχανικά καὶ εἶχον σπαρῆ 3 πρασιαὶ μορεῶν καὶ 2 καστανῶν· τὸ ἀγροκήπιον κατεστράφη κατὰ τὰς διακοπὰς, καὶ ἐφέτος διατηροῦνται δένδρα τινά.

Εἰς Κάνδανον (400 τ.μ.) διδ. ὁ κ. Ἰάκωβος Χαλακατεδάκης. Ἡ Κυβέρνησις ἐχορήγησε 150 δρ. πρὸς ἐκχέρσασιν τοῦ ἀγροκηπίου· μετ' αὐτὴν δ' ἐφύτευθησαν γεώμηλα καὶ λαχανικά μετὰ 2 σπορεῖον μορεῶν καὶ βυσινῶν.

Εἰς Κακοδικίον (450 τ.μ.) διευθυντὴς τοῦ Ἀν. Δημοτ. Σχολείου ὁ κ. Ι. Βαγιάκης εἰς τὸ ἀριστον τοῦτο ἀγροκήπιον παρήχθησαν πρασιαὶ νεραντζῶν, ἀμυγδαλῶν, καστανῶν, κρομμύων, καὶ πετροσελίνου, ἐφύτευθησαν λαχανικά διάφορα, καὶ μετεφύτευθησαν λίαν ἐπιτυχῶς 1800 μορεῖαι, 100 νεραντζῆαι, 10 καρυσταὶ καὶ 50 ἀμυγδαλαί.

Εἰς Σαρακίναν ἐδίδασκε πέρυσιν ὁ κ. Ἐμ. Γρηγοράκης· ἐφύτευθη ὁ σταλεὶς μορεόδοπος καὶ ὑπάρχουσι πρὸς μεταφύτευσιν 200 μορεῖαι.

Ἀποκόρωνας

Εἰς Καλύβες (50 τ.μ.), διδ. ὁ κ. Γεώργ. Παϊζάκης· ἐφύτευθησαν 4 καρπαφόρα δένδρα καὶ ἀρκετὰ λαχανικά.

Εἰς Ἀρμένους (50 τ.μ.), διδ. ὁ κ. Ἰωσήφ Μπιράκης· τὰ φυτευθέντα λαχανικά κατεστράφησαν ὑπὸ τῶν προβάτων τοῦ γείτονος ἐνοικιστοῦ!

Εἰς Κόκκινο-Χωριὸν (50 τ.μ.) διδ. ὁ κ. Δημ. Παπαδάκης· ἐφύτευθησαν λαχανικά.

Εἰς Κεφαλαῖον (509 τ.μ.) διευθυντὴς ὁ κ. Μίνως Ζολινδάκης· ἐσπάρη καπνός, βάμβαξ καὶ φυτῶριον μορεῶν.

Εἰς Ξεροστέρνιν διδ. ὁ κ. Ἐμμ. Χαραλαμπίκης ἐσπάρησαν 2 πρασιαὶ μορεῶν.

Εἰς Γαβαλοχωρί (330 τ.μ.) διδ. ὁ κ. Ἰωάν. Πιπεράκης· ἐφύτευθη καπνός, 4 λεμονεῖαι, καὶ μία πρασιὰ μορεῶν, ἥτις ἀπέτυχεν.

Εἰς Βάμην (36 τ.μ.) διευθυντὴς ὁ κ. Ἐμμ. Βαλαδάκης· ἐφύτευθησαν λαχανικά καὶ φυτὰ καλλωπισμοῦ, ἐσπάρησαν δὲ καὶ 2 πρασιαὶ μορεῶν.

Σφακία

Εἰς Ἀνώπολιν ἡ κοινότης δὲ ν ἡ θέλ ν σε νὰ παραχωρήσῃ ἀγροκήπιον.

Εἰς Ἀδκυφόν διδ. ὁ κ. Ἐμμ. Μαλεφάκης· ἀνα-

φέρει ὅτι ἐκαλλιεργήθη βάμβαξ, ἄμπελος καὶ πρασιὰ μορεῶν.

Εἰς Γαῦδον ὁ κ. Χρ. Παπαουλάκης ἀναφέρει ὅτι ἐκαλλιεργήθησαν διάφορα σπορεῖα.

Συμπληρώματα: **Εἰς Μάλεμε** (Κυδωνίας) διδάσκαλος ὁ κ. Ε. Κοντεντάκης. Μετεφύτευθησαν 200 περίπου μορεόδενδρα, ἐφύτευθησαν νέαι πρασιαὶ μορεῶν, 6 κλήματα, 4 πεπερεῖαι, 1 πλάτανος, καὶ ἄλλα καλλωπιστικά.

Εἰς Πανέθυμον (Κισσάμου) (42 τ.μ.) διδ. ὁ κ. Ν. Παπαγιαννάκης ἐσπάρησαν πρασιαὶ μορεῶν ἐξ ὧν παρήχθησαν 400 μορεόδενδρα ὕψους μ. 0,80, ἐφύτευθησαν δὲ καὶ τινά καλλωπιστικά φυτὰ.

ΣΥΝΕΔΡΙΟΝ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΣΣΩΝ ΕΝ ΗΡΑΚΛΕΙΩ

ὑπὸ τὴν προεδρίαν τῆς Διευθυντρίας τοῦ Ἀνωτέρου Παρθεναγωγείου Κατ. Φιλίας Δρακοπούλου αἱ διδασκάλισσαι τοῦ Νομοῦ Ἡρακλείου συνήλθον ἀπὸ τῆς 4—6 Ἀπριλίου 1901 καὶ συνεζήτησαν τὰ ἐξῆς θέματα:

Α' (4 Ἀπριλίου) *Περὶ τῶν μορφῶν τῆς διδασκαλίας καὶ ἰδίᾳ τῆς ἐρωτηματικῆς*. Ἀφοῦ ὠρίσθη ἡ λέξις «μορφὴ τῆς διδασκαλίας» συνεπτύχθησαν ἅπασαι αἱ μορφαὶ εἰς τρεῖς, τὰς σπουδαιοτέρας, ἥτοι τὴν *διηγηματικὴν* ἢ *ἀκροαματικὴν*, τὴν *διαλογικὴν* καὶ τὴν *ἐρωτηματικὴν*, καὶ ἐξητάσθησαν μετ' ἀκριθείας αἱ περιστάσεις καὶ ὁ τρόπος καθ' ὃν πρέπει νὰ γίνεταί ἡ χρησις ἐκάστης τούτων.

Β' (15 Ἀπριλίου) *Περὶ σχολικῶν περιπάτων*. Διὰ τῶν ἐξελικτικῶν περιπάτων, εἶπον, ἀφ' ἑνὸς μὲν παρέχεται ἀναψυχὴ εἰς τὰ καταπεπονημένα παιδικὰ πνεύματα ἐκ τοῦ καμάτου τῶν καθημερινῶν μαθημάτων, ἀφ' ἑτέρου διδάσκονται τινά μαθήματα ἐποπτικώτερον, καὶ ἀναπτύσσεται τὸ θρησκευτικὸν συναίσθημα διὰ τῆς θεωρίας καὶ μελέτης τῆς φύσεως, ἵνα μὴ ἀναφέρωμεν τὰς μεγάλας ὠφελείας αἵτινες παρέχονται εἰς τὴν ὑγείαν καὶ εὐεξίαν τῶν μαθητῶν. Δύνανται δ' αἱ ἐκδρομαὶ νὰ εἶναι ἡμήμερησιν ἢ καὶ ἡμερησίαι διὰ μαθητρίας μεγαλυτέρας καὶ νὰ γίνωνται εἰς παράλια, κατάφυτα ἢ ὑπὸ ὑδάτων ἀρδευόμενα μέρη ἢ εἰς τόπους ἔχοντας ἱστορικὴν ἢ ἀρχαιολογικὴν σημασίαν.

Γ' (6 Ἀπριλίου) *Τὸ περὶ διδασκαλίας τῶν φυσικογνωστικῶν μαθημάτων* ζήτημα αὐθερμήτως ἀναλαθὼν ἐξέταξεν ἐν λεπτομερείᾳ ὁ ἐν τῷ Γυμνασίῳ καθηγητὴς τῶν φυσικῶν μαθημάτων κ. Στ. Γεωργίου, καὶ οὕτως ἐληξε τὸ συνέδριον.

Η ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΛΛ. ΒΙΟΤΕΧΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

Ἡ ἐταιρεία αὕτη ἀθρόβως ἀλλὰ λίαν ἀποτελεσματικῶς πρὸς ἀληθῆ προαγωγὴν τῶν τεχνικῶν καὶ βιομηχανικῶν ἐργαζομένη, διατελοῦσα δὲ ὑπὸ τὴν ἐπίτιμον προεδρίαν τοῦ Ἡγεμόνος ἡμῶν, ἐξέδωκε νεωστὶ ἐκθεσιν τῶν πεπραγμένων κατὰ τὸ 8ον καὶ 9ον (1899—1901) ἔτος αὐτῆς. Ὁ δραστηριώτατος Γ. Γραμματεὺς αὐτῆς κ. Κοπ. Στέφανος λογοδοτῶν ἐξηγερε τὴν πρὸς τὴν Ἐταιρείαν ἀπονομὴν τοῦ ἐκ 2,000 φράγκων Οἰκονομικοῦ βραβείου τῆς Τεργέστης, τοῦ χορηγουμένου ὡς γνωστὸν αἰς τὸ ἔργον τὸ μᾶλλον χρησίμῳ ἢ τὸ μᾶλλον περιποιῶν τιμὴν εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος. Ἐκ τῶν πολλῶν τῆς Ἐταιρείας ἔργων ἀναφέρομεν μόνον τὰ ἐξῆς: Διωργάνωσε τὴν ἐν Ἀργεὶ κτηνοτροφικὴν ἐκθεσιν. Ἐλαβε μέρος ἐνεργὸν εἰς

τὴν Διεθνή "Εκθεσιν τῶν Χανίων, τυχούσα χροσού βραβεΐου διὰ τὰ ἐκτεθέντα γύψι αἰκμαγεῖα (ἅτινα καὶ ἐδωρήθησαν εἰς τὴν Κρητ. Πολιτείαν) καὶ τιμητικοῦ διπλώματος διὰ τὴν παρασχεθεῖσαν συνδρομήν. Ἐχορήγησε συνδρομήν ἵνα ἐκδοθῇ λαμπρὸν περὶ Οἶνολογίας σύγγραμμα τοῦ κ. Σταματιάδου. Ἐξέδωκε γαλλιστὶ καὶ διέσπειρε πανταχοῦ 8000 ἀντίτυπα καταλόγου τῶν κυριωτέρων βιομηχανικῶν καὶ ἐμπορῶν τῆς Ἑλλάδος.

Ἰδιαιτέρως δὲ σημειοῦμεν ὅτι ἐξηκολούθησε τὰ Ἐσπερινὰ μαθητὰ εἰς τὰ ὅποια ἐνεγράφησαν μαθητοὶ 308 μὲν κατὰ τὸ 8ον καὶ 367 κατὰ τὸ 9ον ἔτος· εἰς ταῦτα κατὰ μὲν τὸ 8ον ἔτος ἐδιδάχθησαν πλὴν τῶν μαθημάτων ἅτινα συνήθως διδάσκονται εἰς τὰ Δημ. Σχολεῖα καὶ τὰ ἐξῆς: Κοσμηματογραφία, Γραμμικὴ Ἰγνογραφία, Πλαστικὴ, Τεχνικὰ Σχέδια, Ξυλτομία, Περὶ Κλιμάκων, καὶ Γαλλικὰ. Τὰ μαθήματα ταῦτα ἐδίδαξαν 18 καθηγηταὶ καὶ διδάσκαλοι ὧν οἱ μὲν 11 ὥρεάν οἱ δὲ 7 ἐπ' ἀμοιβῇ (3165 δρ.) Κατὰ δὲ τὸ 9ον ἔτος πλὴν τῶν ἀνωτέρω ἐδιδάχθησαν καὶ Πρακτικοὶ ὑπολογισμοί, Οἰκοδομικὴ, περὶ Ρυθμοῦ, Χαρακτικὴ, Χρωματοποιικτικὴ, Ξυλογλυπτικὴ, καὶ Μαρμαρογλυπτικὴ· πρὸς τοῦτοις δὲ ἡ Φων. Μουσικὴ κατὰ Κυριακὴν, γυμναστικαὶ ἀσκήσεις καὶ παιδιὰ, ἐγένοντο δὲ καὶ ἐκδρομαὶ ἢ περιπατοί. Διὰ ταῦτα εἰργάσθησαν 25 καθηγηταὶ καὶ διδάσκαλοι, ὧν οἱ 17 ὥρεάν, οἱ δὲ λοιποὶ 8 ἐπ' ἀμοιβῇ (2700 δρ.).

Ἡ ἑταιρεία ἀντεπροσωπεύθη λίαν ἐπαξίως ὑπὸ τοῦ Γ. Γραμματέως κατὰ τὴν Ἐκθεσιν τῶν Παρισίων εἰς τὸ Συνεδριον τῆς τεχνικῆς Ἐκπαιδεύσεως καὶ τὸ τῆς ἐμπορικῆς Γεωγραφίας. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ δὲ ταύτῃ ὁ κ. Κ. Στέφανος ἐπεσκέφθη καὶ διάφορα τεχνικὰ σχολεῖα καὶ μουσεῖα τεχνολογικὰ ἐν Παρισίαις, Λονδίῳ καὶ Βράδφορντ, καὶ ἠδυνήθη νὰ λύσῃ σπουδαιότατον ζήτημα περὶ τῆς μορφώσεως τῶν τεχνικῶν. Παρητήρησε δηλ. ὅτι ἐν τοῖς ἐσπερίνοῖς ἐργαστήριοις τῶν τεχνικῶν σχολείων τοῦ Λονδίνου δέχονται ὡς μαθητὰς τεχνίτας ἱκανῶς ἥδη προηγμένους ἐν τῷ ἐπαγγέλματι αὐτῶν, ἀναλαμβάνουσι δὲ νὰ διδάξωσιν αὐτοὺς ἐμπράκτως πᾶν ὅ,τι δύναται νὰ συντελέσῃ εἰς τελειοποίησιν αὐτῶν περαιτέρω. Οὕτω δὲ διὰ δαπανῶν μικροτέρων καὶ ἐν χρόνῳ βραχυτέρῳ, ἢ ἂν οἱ μαθηταὶ ἦσαν ὅλως ἀρχαριοί, ἐπιτυγχάνονται ἄριστα ἀποτελέσματα. Ἐκ τῆς παρατηρήσεως ταύτης ὁδηγούμενη ἡ Ἑταιρεία συνέστησε κατὰ Ἰανουάριον τοῦ 1901 δύο τοιαῦτα ἐσπερινὰ ἐργαστήρια, ἐν Ξυλουργικῇ καὶ ἐν Μαρμαρογλυπτικῇ, ἅτινα ἐκ τῶν μετ᾽ ἑαυτῶν ἀποτελεσμάτων ὑπισχνούνται πολλὰ τὰ καλὰ.

Ἡ περιουσία τῆς Ἑταιρείας συνισταμένη εἰς ὁμολογίας καὶ μετρητὰ ἀνέρχεται εἰς δρ. 23,242. Τὰ ἔσοδα αὐτῆς κατὰ τὸ 9ον ἔτος ἀποτελούμενα ἐκ τόκων, συνδρομῶν, προσφορῶν, ἐγγραφῶν (550 δρ.) κ.τ.λ. ἀνῆλθον εἰς δρ. 18185, τὰ δὲ ἔσοδα εἰς 16115.

Τοιαύτη ἐν περιλήψει τυχάνει ἡ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη πρωτότυπος ἐν Ἑλλάδι δρᾶσις τῆς Ἑλλ. Βιοτεχνικῆς Ἑταιρείας, ἥτις ὄντως εἶναι ἄξια θερμῆς πάντοθεν υποστηρίξεως καὶ ἐθνικῆς εὐγνωμοσύνης διὰ τὰ σπουδαίοντα πρακτικὰ ἀποτελέσματα ἅτινα ἔχει ἐπὶ τῆς βελτιώσεως καὶ προαγωγῆς τῶν τεχνικῶν ἐν τῇ Ἑλευθέρᾳ Ἑλλάδι, πρὸς ἣν μετὰ συγκινήσεως καὶ ἀνυπομονησίας πάντες οἱ λοιποὶ Ἕλληνες ἀποβλέπομεν τὴν ποθητὴν τῆς Ἑνώσεως εὐκαιρίαν καρποδοῦντες.

Γίνεται γνωστὸν εἰς τοὺς κ. Συνδρομητὰς ἐκ τῶν ἄλλων νομῶν ὅτι ἀντιπρόσωποι τῆς «Προόδου», εἰς οὓς παρακαλοῦνται καταβάλλοντες τὰς συνδρομὰς τῶν νὰ λαμβάνωσι τὰς σχετικὰς ἀποδείξεις, διωρίσθησαν ἐν Ρεθύμνῃ μὲν ὁ κ. Μιχ. Πρεβεζάνης καθηγητῆς, ἐν Ἡρακλείῳ δὲ ὁ κ. Ν. Πετρίδης διευθυντῆς Δ. Σχολείου, καὶ ἐν Νεαπόλει ὁ κ. Ι. Χατζιδάκης διευθυντῆς Δ. Σχολείου.

Η ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ

ΠΟΙΚΙΛΑ

ΚΡΗΤΗ

Ἡ παράδοσις τῆς ὑπηρεσίας ἐκ μέρους τοῦ τέως Συμβούλου ἐπὶ τῆς Ἐκπαιδεύσεως κ. Νικ. Γιαμαλάκη εἰς τὸν διάδοχον αὐτοῦ κ. Α. Βορεάδην ἐγένετο μ. μ. τῆς παρελθούσης Τετάρτης 25 Ἰουλίου ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τῆς Ἀν. Διευθύνσεως. Εἰς τὸν κ. Γιαμαλάκην παραδίδοντα τὴν ὑπηρεσίαν ὁ κ. Βορεάδης εἶπεν ὅτι ἀναλαμβάνων κατ' ἐντολὴν τῆς Α. Β. Ὑψ. τὸ βαρὺ ὄσον καὶ ὑψηλὸν ἔργον τῆς Διευθύνσεως τῆς Παιδείας αἰσθάνεται τὸ καθῆκον νὰ ἐκφράσῃ τὰς εὐχαριστίας διὰ τοὺς μόχθους οὓς ὑπὲρ τοῦ ἔργου τούτου κατέβαλεν ὁ κ. Γιαμαλάκης ἐπὶ διετίαν, δὲν ἀμφιβάλλει δὲ ὅτι καὶ ἐν τῷ μέλλοντι θέλει ἐξακολουθήσει ἐνδιαφερόμενος, καίπερ ἐκτὸς τῆς ὑπηρεσίας, ὑπὲρ τοῦ σπουδαίου τούτου κλάδου ἐξ οὗ μεγάλως ἐξαρτᾶται ἡ εὐμερία τῆς Πατρίδος.

Ὁ δὲ κ. Ν. Γιαμαλάκης εὐχαριστῶν διὰ ταῦτα ἀπήντησεν ὅτι εἰργάσθη πρὸς διοργάνωσιν τοῦ πράγματι σπουδαιότατον κλάδου τῆς Ἐκπαιδεύσεως, μὲ ὅσων εἶχε δύναμιν, ἐλπίζει δ' ὅτι ὁ κ. Βορεάδης ὡς εἰδικώτερος αὐτοῦ θέλει πράξει πλείονα ὑπὲρ τῆς ἐν Κρήτῃ Παιδείας.

Μετὰ ταῦτα συνέστησε τοὺς παρόντας ὑπαλλήλους τῆς Ἀν. Διευθύνσεως ὡς ἐργασθέντας μετὰ ζήλου καὶ ἀφοσιώσεως εἰς τὸ καθῆκον αὐτῶν, ὁ δὲ κ. Γ. Παπαμαστοράκης, Γ. Γραμματεὺς πύχαρίσθησε τὸν κ. Ν. Γιαμαλάκην δι' ὅσα εἶπε περὶ τῆς φιλοπονίας τῶν ὑπαλλήλων τῆς Ἀν. Διευθύνσεως καὶ προσέθηκεν ὅτι διερμηνεύων τὰ αἰσθηματα αὐτῶν βεβαίῳ τὸν μὲν κ. Γιαμαλάκην ὅτι ἡ ὑπ' αὐτὸν ὑπηρεσία τῶν ἀποτελεῖ περίοδον τοῦ βίου τῶν, ἥς πάντοτε θ' ἀναμνησθῶνται εὐαρέστως, διότι αἰσθάνονται ὅτι ἐπετέλεσαν καθῆκον πρὸς τὴν πατρίδα τῶν καὶ διότι ἡ ὑπηρεσία ἥτο συνεργασία ἀδελφικὴ, καὶ οἱ εὐγνωμόνως θ' ἀναμνησθῶνται τῆς πρὸς αὐτοὺς στοργῆς τοῦ κ. Γιαμαλάκη μετὰ τῆς εὐγενοῦς συμπεριφορᾶς καὶ τοῦ εἰλικρινοῦς χαρακτῆρος του· τὸν δὲ νῦν Σύμβουλον κ. Α. Βορεάδην ὅτι εἰς τοὺς ὑπαλλήλους τούτους, ἐὰν καὶ ἐφόσον εἰς τὴν ὑπηρεσίαν παραμείνωσι, θὰ εὖρῃ τὴν αὐτὴν ἐπιμέλειαν καὶ ἀφοσίωσιν περὶ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν καθηκόντων τῶν.

Πάντες οἱ Νομ. Ἐπιθεωρηταὶ προσεκλήθησαν νὰ προσέλθωσιν εἰς Χανιά ἀνυπερόθεως μέχρι τῆς 12ης Αὐγούστου ἵνα συσχεθῶσι περὶ τοῦ καθορισμοῦ τῶν διδακτικῶν βιβλίων καὶ τῶν ὁδῶν τῶν δημ. Σχολείων καὶ τοῦ διορισμοῦ τοῦ διδάσκοντος προσωπικοῦ.

Τὰ πρακτικὰ τοῦ Ἀγωγικοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Συνεδρίου, τοῦ συνεληθόντος πέρυσιν ἐν Χανίοις ἐκτυπωθέντα ἐπιμελεῖα τοῦ τέως Γ. Ἐπιθεωρητοῦ κ. Ι. Πετρίδου ἤρξαντο διανεμόμενα ἀπὸ τινῶν ἡμερῶν εἰς πάντας τοὺς λειτουργοὺς τῆς Δημ. Ἐκπαιδεύσεως. Ἡ ἀνάγνωσις τοῦ ἀξιολόγου τούτου τεύχους κατοπτρίζοντος τὴν σοβαρὰν καὶ πολλαπλῶς ὠφέλιμον ἐργασίαν τοῦ Συνεδρίου θὰ εἶναι εὐχάριστος καὶ πολλῆς ὠφελείας πρόξενος εἰς τοὺς ὅπως δῆποτε ὑπὲρ τῆς Ἐκπαιδεύσεως ἐνδιαφερομένους διὰ τὰς πολλὰς καὶ σοφὰς γνώμας τὰς διαμειψθείδας ἐν αὐτῷ, πρὸς βελτίωσιν τῆς ἐν Κρήτῃ Ἐκπαιδεύσεως.

Ἐν τῷ ἱεροδιδασκαλείῳ τῆς Ἀγ. Τριόδου μετὰ τὸ πέραν τῶν ἐξετάσεων ἐγένετο τῇ 29 Ἰουνίου ἡ ἐπίδοσις τῶν Ἀπολυτηρίων εἰς τοὺς τελειοφοίτους τοῦ ἔτους. Τῇ 1ον π. μ. ὥρα παρισταμένου τοῦ Ἐπισκόπου Κισσάμου καὶ Σελλίνου, τοῦ ἀντιπροσώπου τοῦ κ. Συμβούλου κ. Π. Ζολινδάκη, τῶν πατέρων τῶν ἐν Ἀκρωτηρίῳ δύο

μονών και ἀρκετών γονέων, ὁ Σ. Ἅγιος Κρήτης, μετὰ τὴν συνήθη ἱεροτελεστίαν ἐξεφώνησε σύντομον λόγον περὶ τῆς ἐπὶ τῆς Κοινωνίας ἐπιδράσεως τοῦ Κλήρου προσηκόντως μεμορφωμένου ἐν εἰδικαῖς σχολαῖς, ὥς τὸ ἡμέτερον ἱεροδιδασκαλεῖον. Μετὰ ταῦτα ὁ Διευθυντὴς τῆς Σχολῆς κ. Χ. Τσεπετάκης λογοδοτῶν ἀναφέρει ὅτι ἐκ τῶν ἐγγραφέντων 93 μαθητῶν εἰς τὰς 8 τάξεις, 6 μὲν ἀπεφοίτησαν, 11 ἀπερρίθνησαν, ἐκ δὲ τῶν λοιπῶν 4 μὲν ἀπελύθησαν, 72 δὲ προήχθησαν εἰς ἀνωτέρας τάξεις· ὠμίλησε δὲ καὶ περὶ τῶν γενομένων ἀσκήσεων διδασκαλίας ἐν τῷ προσηρητημένῳ προτύπῳ, περὶ τῶν γεωργικῶν ἐργασιῶν, κ.λ.π. Ἀφοῦ δ' ἐψάλησαν κατὰλληλα ἄσματα καὶ ἀπηνυγέθησαν ποιήματα πρόσφορα ὁ μὲν Ἀγ. Κρήτης διένειμεν εἰς τοὺς τελειοφοίτους τὰ ἀπολυτήρια λαμπρῶς νουθετήσας αὐτοὺς, ὁ κ. ἀντιπρόσωπος τοῦ Συμβούλου θερμῶς συνεχάρη, καὶ ὁ κ. Διευθυντὴς ἀπνύθυγε τὰς τελευταίας τῆς Σχολῆς υποθήκας συνοψίσας τὰ καθήκοντα αὐτῶν ἐν τῇ Κοινωνίᾳ ὥς δημοδιδασκάλων καὶ ὑποψηφίων Ἱερέων.

— Ὑπὸ τὸν τίτλον **Κρητικά** ὁ κ. Στ. Παπαντωνάκης πρόην Γραμματεὺς τῆς «Συνελεύσεως τῶν Κρητῶν» καὶ εἶτα τοῦ «Ἐκτελεστικοῦ», νῦν δὲ Γ. Γραμματεὺς τῆς Ἀν. Διευθύνσεως τῆς Δικαιοσύνης ἐξέδωκεν ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῆς «Προόδου» εἰς κομψότατον τόμον **συλλογὴν τῶν διπλωματικῶν ἐγγράφων τῆς Συνελεύσεως, τοῦ Ἐκτελεστικοῦ, τῶν Ναυάρχων κ. τ. λ. καὶ τῶν ἐγκυκλίων τῆς Συνελεύσεως καὶ τοῦ Ἐκτελεστικοῦ μετὰ δημειώσεων ἱστορικῶν.**

Εἶναι πλείστου ἐπαίνου καὶ θερμῆς υποστηρίξεως ἄξιον τὸ ἔργον τοῦτο τοῦ κ. Παπαντωνάκη, διότι κατέστησε τοῖς πᾶσι προσιτὰ τόσον σπουδαῖα καὶ πολυσήμαντα ἐγγράφα, ἅτινα ἀμέριστον τὴν ἐκτίμησιν καὶ τὸν θαυμασμόν τῶν ἐπαίδωντων ἐπέσπασαν. Οἱ διδάσκαλοι δὲ καὶ ἐν γένει πάντες οἱ ἐπιθυμοῦντες νὰ γνωρίζωσι καλῶς τὴν ἱστορίαν τῆς πατρίδος τῶν πρέπει νὰ προμηθευθῶσι καὶ νὰ ἐντρυφήσωσιν εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ ἔργου τούτου ἐν τῷ ὅποιῳ θαυμάζει τις τὴν διπλωματικὴν περίνοιαν καὶ τὴν φιλοπάτριδα ἀντοχὴν μεθ' ἧς οἱ τότε ἐκλεκτοὶ τοῦ λαοῦ ἐκυβέρνησαν τὸ κλυδωνιζόμενον καὶ πυρπολούμενον τῆς πατρίδος σκάφος· μέχρις οὗ τοῦτο κατήχθη εἰς τὸν προσωπινὸν τῆς αὐτονομίας λιμένα.

ΕΛΛΑΣ

Ἡ διὰ τὴν ἀνέγερσιν ἀνδριάντος τοῦ τελευταίου Ἑλλήνου Ἀυτοκράτορος Κωνσταντίνου Παλαιολόγου συσταθεῖσα ἐν Ἀθήναις Ἐπιτροπὴ συνήθροισε μέχρι τοῦδε ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ 15,000 δρ. Κατὰ τοὺς γενομένους προϋπολογισμοὺς ἀπαιτοῦνται ἐν ὅλῳ τοῦλάχιστον 60 χιλ. δρ.

Ἐν Πικερμῷ τῆς Ἀττικῆς λαβοῦσα τὴν ἀδειαν ἐξετέλεσε ἀνασκαφὰς ἡ Ἀγγλικὴ Κυβέρνησις διὰ τῶν ὁποίων ἐξήχθησαν εἰς φῶς πλεῖστα ἀξιόλογα παλαιοντολογικὰ εὐρήματα· ἐκ τούτων τὰ διπλὰ παρελθῆθησαν καὶ ἐστάλησαν εἰς τὸ Βρεττανικὸν Μοσεῖον, τὰ δὲ λοιπά, μετὰ τῶν ὁποίων εἶναι καὶ εἰς πλήρη σκελετὸς λέοντος, θὰ πλουτισώσι τὴν εἰδικὴν Παλαιοντολογικὴν συλλογὴν Πικερμίου· τοῦ ἐν Ἀθήναις ὀρυκτολογικοῦ Μοσείου.

Ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἐταιρεία ἔλαβε τὴν ἀδειαν διὰ Β. Διατάγματος νὰ ἐκδίδῃ τοῦ λοιποῦ 300,000 γραμμάτια λαχείου, ἀντὶ τῶν μέχρι τοῦδε 225,000· τὸ ἐκ τῶν ἐπὶ πλέον 75,000 γραμματίων καθαρὸν κέρδος θὰ διατεθῇ πρὸς ἀποπεράτωσιν τῶν περὶ τὴν Ἀκρόπολιν καὶ Παλαιὰν Ἀγοράν Ἀνασκαφῶν, ἀνέγερσιν Ἐπιγραφικοῦ Μοσείου καὶ ἐπαύξηνσιν τοῦ Ἑθν. Ἀρχ. Μοσείου.

Περὶ Κολυμβίου καὶ τῆς Ἀνακαλύψεως τῆς Ἀμερικῆς πραγματεύεται ὁ ὑπὸ τοῦ λογίου κ. Χ. Ἀν-

νίνου φιλοπόνθηεις 1925 τόμος (Ἰουλίου) τοῦ «Συλλόγου πρὸς διάδοσιν ὠφελίμων βιβλίων». Τὸ βιβλίον τοῦτο εἶναι ἀντάξιον τῶν μέχρι τοῦδε ἐκδοθέντων, τοῦτο δ' ἀρκεῖ διὰ τοὺς ἡμετέρους ἀναγνώστας, οἵτινες πεποιθήμεν ὅτι ἔχουσιν ἐκτιμῆσαι δεόντως τὰ πράγματι ὠφελιμώτατα ταῦτα βιβλία.

ΒΕΛΓΙΟΝ

Διὰ τὴν μυωπίαν τῶν μαθητῶν καὶ τὴν ἐπίδρασιν ἣν ἐξασκεῖ ἐπ' αὐτὴν ἡ ἐν τοῖς σχολείοις ἐργασία ἐγένοντο ἐν Ἀμβέρσῃ ὑπὸ ἰατρῶν λίαν ἐνδιαφέρουσαι παρατηρήσεις καὶ ἀπεδείχθη ὅτι τὸ ἐν τέταρτον τῶν μαθητῶν δὲν ἔχει κανονικὴν τὴν ὄρασιν. Μετὰ τὴν βεβαίωσιν ταύτην αἱ σχολικαὶ ἀρχαὶ τῆς Ἀμβέρσῃς ἀπεφάσισαν νὰ ἐφοδιάσωσι τὰ σχολεῖα μὲ πινακίδας εἰδικὰς διὰ τῶν ὁποίων οἱ διδάσκαλοι θὰ δύνανται νὰ ἐξελέγχωσι καὶ νὰ καθορίσωσι τὸν βαθμὸν τῆς ὁράσεως ἐκάστου μαθητοῦ, κατόπιν δὲ θὰ εἰδοποιῶσι τοὺς γονεῖς τῶν παιδῶν, ὧν ἡ ὄρασις εἶναι ἐλαττωματικὴ, ἵνα λαμβάνωσιν ἐγκαίρως τὰ κατὰλληλα μέτρα καὶ ἐμποδίζωσι τὴν πρόοδον τῆς μυωπίας. Τὸ νωτεριστικὸν τοῦτο μέτρον εἶναι ἄξιον πολλῆς προσοχῆς· διότι διὰ πολλοὺς ἐκ τῶν μαθητῶν, οἵτινες δὲν προκόπτουσιν εἰς τὰ μαθήματα, κυρίᾳ αἰτία εἶναι ἡ ἐλαττωματικὴ τῶν ὁρασις· ἐκτὸς δὲ τούτου οἱ τοιοῦτοι μαθηταὶ καὶ ἂν κατορθώσωσι νὰ εὐδοκιμήσωσιν ἐν τῷ δημοτικῷ σχολείῳ, ὅμως κωλύονται ὑπὸ τῆς αὐξήσεως ἀτελείας τῆς ὁράσεως τῶν νὰ γίνωσι δεκτοὶ ἔπειτα εἰς διαφόρους ὑπηρεσίας καὶ ἐπαγγέλματα.

ΡΩΣΣΙΑ

Τὴν ἰδρυσὶν κινήτων Σχολείων ἀπεφάσισεν ὁ ὑπουργὸς τῆς Παιδείας χάριν νομαδικῶν φυλῶν τῶν Κιρκασίων τοῦ ῥωσικοῦ Τουρκεστάν.

Κατ' ἀρχὰς θὰ ἰδρυθῶσι 30 τοιαῦτα περιφερόμενα σχολεῖα, θὰ διορισθῇ δὲ καὶ εἰδικὸς ἐπιθεωρητὴς ὅπως ἐπισκέπτηται αὐτά.

Κρητικά ἦτοι: συλλογὴ τῶν διπλωματικῶν ἐγγράφων τῆς Συνελεύσεως τῶν Κρητῶν, τοῦ Ἐκτελεστικοῦ, τῶν Ναυάρχων κλπ. καὶ τῶν ἐγκυκλίων τῆς Συνελεύσεως καὶ τοῦ Ἐκτελεστικοῦ μετὰ σημειώσεων ἱστορικῶν (26 Ἰουνίου 1897—9 Δεκεμβρίου 1898), ἐξεδόθησαν ὑπὸ τοῦ κ. Στ. Παπαντωνάκη Γ. Γραμματέως τῆς Α. Διευθύνσεως τῆς Δικαιοσύνης.

Πωλοῦνται εἰς ἅπαντα τὰ Βιβλιοπωλεῖα ἀντὶ γρ. δρ. 2. Οἱ ἀποστέλλοντες εἰς τὴν ἐκδότην δρ. 2,25 λαμβάνουσιν αὐτὰ ἀπληλαγμένα ταχ. τελῶν.

ΒΙΒΛΙΟΧΑΡΤΟΠΩΛΕΙΟΝ ΚΑΙ ΒΙΒΛΙΟΔΕΤΕΙΟΝ

ΔΗΜ. Ν. ΜΑΝΤΖΑΒΕΛΑΚΗ

Ὁδὸς Σπύρσερ (σιθιανὰδικα)

Τυφμα Βιβλιοχαρτοπωλείου

Εἰς τὸ ἡμέτερον βιβλιοχαρτοπωλεῖον εὐρίσκονται παντὸς εἶδους βιβλία διὰ τοὺς μαθητάς, ὥς καὶ πᾶσα γραφικὴ ὕλη, ἅπαντα πωλούμενα εἰς τιμὰς ἐκτὸς συναγωνισμοῦ.

Τυφμα βιβλιοδετικῆς

Τὸ ἡμέτερον βιβλιοδετεῖον καταρτισθὲν τελείως διὰ μηχανημάτων τοῦ τελευταίου συστήματος δύναται νὰ ἀνταποκριθῇ εἰς πᾶσαν βιβλιοδετικὴν ἐργασίαν μετ' ἐξαιρέτου φιλοκαλίας ἀμιλλωμένης μετὰ τὴν τῶν Ἀθηνῶν καὶ εἰς τὸ εἶδος τῆς, με τιμὰς ἐλάσσονας 20% τοῦ τῶν Ἀθηναϊκῶν βιβλιοδετείων Στερεότης, κομψότης καὶ φιλοκαλῶν εἶναι τὰ μόνα συστατικά τοῦ τμήματος τούτου.